

TDK-dolgozat

Konzulens: dr. Kruppa Éva főiskolai tanár

Bagány Nikolett Anna Nemzetközi gazdálkodás Szak

2012

Szabályos közbeszerzés
Regular Public Procurement

Kézirat lezárása: 2012.04.22.

Az összefoglaló formátuma

Bagány Nikolett 3. évfolyam
Szabályos közbeszerzés
Regular Public Procurement

Dolgozatomban a közbeszerzés alapjaival, annak eu-s és hazai piaci jellegével, valamint a magyarországi önkormányzatok közbeszerzéseivel foglalkozom. Kutatásom fő kérdése az volt, hogy lehet-e szabályozott keretek között szabályszerű közbeszerzést megvalósítani. A kutatáshoz írott és elektronikus anyagokból szekunder kutatást végzek. A dolgozat része egy esettanulmány is, melyet empirikus kutatásom alapján készítettem az Oroszlányi Önkormányzattól kapott anyagokból és szakértői megkérdezést alkalmazva.

A dolgozatomban bemutattam, hogy mit kell tennie és hogyan annak a szervezetnek, amely közbeszerzési eljárást kezdeményez (ajánlatkérő). Hogyan lehetséges eredményes és szabályos közbeszerzést lefolytatni? Ha valaki betartja a közbeszerzési törvény előírásait, azoknak alkalmazásával közbeszerzési tervet készít, az a szervezet már a szabályos közbeszerzés útját járja, és nagy valószínűséggel korrupciómentes és szabályos közbeszerzést vihet véghez. Az esettanulmány egy eljárást kísér végig lépésről lépésre. Következtetésem, hogy lehetséges közbeszerzési eljárást egyszerűen, problémamentesen és szabályosan lefolytatni.

Tartalomjegyzék

SZABÁLYOS KÖZBESZERZÉS	1
AZ ÖSSZEFOGLALÓ FORMÁTUMA	2
TARTALOMJEGYZÉK	3
ÁBRAJEGYZÉK	5
BEVEZETÉS	0
I. A KÖZBESZERZÉSRŐL ÁLTALÁNOSAN	1
1. MI A KÖZBESZERZÉS ÉS MI ALAPJÁN MŰKÖDIK?	1
2. A MAGYAR KÖZBESZERZÉSI TÖRVÉNY RÖVID ÁTTEKINTÉSE	1
3. A KÖZBESZERZÉS ALAPELVEI	2
3.1. <i>A nyilvánosság, transzparencia</i>	2
3.2. <i>Egyenlő bánásmód és a verseny tisztasága</i>	2
3.3. <i>Nemzeti elbánás</i>	2
3.4. <i>Egyéb közösségi szabályozásból fakadó alapelvek</i>	3
4. KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS TÍPUSOK	3
4.1. <i>Nyílt eljárás</i>	3
4.2. <i>A meghívásos eljárás</i>	3
4.3. <i>Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás</i>	3
4.4. <i>Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás</i>	4
4.5. <i>Versenypárbeszéd</i>	4
5. A KÖZBESZERZÉS TÁRGYA, ÉRTÉKHATÁROK	4
5.1. <i>Áru beszerzése</i>	4
5.2. <i>Építési beruházás</i>	5
5.3. <i>Szolgáltatás megrendelése</i>	5
5.4. <i>Építési koncesszió</i>	5
5.5. <i>Szolgáltatási koncesszió</i>	5
5.6. <i>Közbeszerzési értékhatárok</i>	5
II. A KÖZBESZERZÉS, MINT PIAC	7
1. AZ EURÓPAI UNIÓBAN	7
2. MAGYARORSZÁGON	10
III. AZ OROSZLÁNYI ÖNKORMÁNYZAT KÖZBESZERZÉSEI 2011-BEN	15
1. EGTC-K MELYEKBE SZEREPEL AZ OROSZLÁNYI ÖNKORMÁNYZAT	16
IV. KÖZBESZERZÉSI SZABÁLYZAT	18
1. OROSZLÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÉPVISELŐ-TESTÜLETE A KÖZBESZERZÉSEKRŐL SZÓLÓ 2003. ÉVI CXXIX TÖRVÉNY 6. §. (1) BEKEZDÉSÉBEN FOGLALT KÖTELEZETTSÉGÉNEK VÉGREHAJTÁSÁRA KÖZBESZERZÉSI SZABÁLYZATÁT AZ ALÁBBIK SZERINT ALKOTJA MEG	18
1.1. <i>Általános rendelkezések</i>	18
1.2. <i>A közbeszerzési eljárás rendjének szabályozása</i>	18
1.3. <i>A közbeszerzési eljárás lefolytatásának szabályai</i>	20
1.4. <i>Egyes eljárások dokumentálásának rendje</i>	20
1.5. <i>Záró rendelkezések</i>	20
V. ESETTANULMÁNY: INTERAKTÍV TÁBLA BESZERZÉSE AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK RÉSZÉRE (2011.06.)	21
1. A PÁLYÁZAT ELNYERÉSE	21
2. A KÖZBESZERZÉSI FELHÍVÁS ELŐKÉSZÍTÉSE	21
3. AZ AJÁNLATTÉTELI FELHÍVÁS KÖZZÉTÉTELE	23
4. AZ AJÁNLATOK MEGÉRKEZÉSE, AJÁNLAT BONTÁS	23
5. A DÖNTÉS ELŐKÉSZÍTÉSE ÉS MEGHOZATALA	23

6. EREDMÉNYHIRDETÉS ÉS AZ AJÁNLATTEVŐK TÁJÉKOZTATÁSA.....	24
6.1. A szerződés elemei:.....	25
7. A SZERZŐDÉS TELJESÍTÉSE	25
ÖSSZEGZÉS	26
IRODALOMJEGYZÉK.....	27

Ábrajegyzék

- 1. diagram: Az ajánlatkérők megoszlása az EU-ban,2011*
- 2. diagram: Közbeszerzések tárgya szerinti megoszlás az EU-ban,2011*
- 3. diagram: az ajánlattevők megoszlása szerződés szám és szerződési érték szerint az EU-ban,2011*
- 4. diagram: Statisztikailag nyilvántartott eljárások számának és értékének alakulása Magyarországon,2010*
- 5. diagram: A közbeszerzések értékének alakulása Magyarországon,2004-2010*
- 6. diagram: Az Oroszlányi Önkormányzat közbeszerzései, 2011*

Táblázatjegyzék

- 1. táblázat: A klasszikus ajánlatkérőkre vonatkozó értékhatárok*
- 2. táblázat: A Közszolgáltatókra vonatkozó értékhatárok*
- 3. táblázat: Eljárástípusok megoszlása Magyarországon, 2010*
- 4. táblázat: Ajánlatkérők típusainak megoszlása Magyarországon, 2009-2010*

Bevezetés

2012 februárban találkoztam először a közbeszerzéssel intézményes kereteken belül, a Nemzetközi Gazdálkodás Szak angol nyelvű kurzusán, „Community markets and tenders” c. tárgy keretében. Előadónk érdeme is, hogy szinte azonnal megtetszett a témakör, aminek a teljesítésében és értékelésében nagyban szerepet játszik egy kiválasztott ország vagy szervezet közbeszerzésének feldolgozása és prezentálása. Szerencsémre jó kapcsolataim vannak az Oroszlányi Önkormányzatnál, akik készségesen segítettek anyagokkal a munkám során. Mivel komolyabban is érdekel a téma, mint azt a tárgy megköveteli, ezért első kutatási eredményeimet egy TDK dolgozat keretében foglalom össze és mutatom be a Tudományos Diákköri Konferencián.

A közbeszerzés, mint a nevében is benne van, közpénzből történik. Épp ezért fontosnak tartom, hogy tudjuk pontosan mire is költődnek el az adófizetők forintjai és eurói. Sok szó esik a közbeszerzésekkel kapcsolatban a korrupcióról és az ezeket megelőzendő elvekről és szabályozásról. A magyar közbeszerzés túlszabályozott, mégis a hazai közbeszerzéseknek 70-80 %-a szabályos, a többi korrupció által érintett. Dolgozatomban mégsem ezzel a területtel foglalkoztam, hanem azt a kérdést fogalmaztam meg és arra keresem a választ, hogy lehet-e és hogyan kell szabályosan és eredményesen lefolytatni egy közbeszerzési eljárást. Megvizsgálom a közbeszerzést szabályzó jogi környezetet, a közbeszerzési piac résztvevőit az EU-ban és Magyarországon, amelyek bemutatásához szakirodalmi forrásokat dolgoztam fel, statisztikai adatokat gyűjtöttem és elemeztem. A dolgozat második részében egy konkrét példán keresztül mutatom be a közbeszerzés gyakorlatát, melyhez empirikus kutatásokat folytattam az Oroszlányi Önkormányzatnál, egy konkrét közbeszerzési eljárás minden dokumentumát áttanulmányozva s szakértői megkérdezést alkalmazva.

I. A közbeszerzésről általánosan

1. Mi a közbeszerzés és mi alapján működik?

A közbeszerzés alapvetően szervezetek (tehát nem magán személyek) közpénzből való áru vagy szolgáltatás megvásárlása vagy építkezéssel való megbízása. Céljai:

- A közpénzek hatékony és ésszerű felhasználása
- A közfeladatok érdemi ellátása.

Mivel a vásárlások közpénzből történnek, a törvény kimondja a verseny tisztaságának betartását. A vásárlásoknak átláthatónak kell lenniük, és biztosítaniuk kell, hogy a piac minden résztvevője egyenlő eséllyel indulhasson a pályázatokon. A nemzeti jogszabályoknak harmonizálniuk kell a közösségi jogszabályokkal, és biztosítaniuk kell, hogy a verseny tisztaságának betartása mellett megelőzzék a korrupciót.

A magyar közbeszerzést jelenleg a Közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII törvény szabályozza. Ez 2012 január 1-je óta hatályos. Magyarországon a közbeszerzés meglehetősen túlszabályozott, 2011-ben pl. 8-szor módosították. A törvény legfrissebb változatát a Közbeszerzések tanácsa honlapján lehet megtekinteni. Amikor 2004-ben az Európai Unió tagja lettünk, már azt megelőzően a 2003. évi CXXIX. törvényt az ismert eu-s normákhoz igazítottuk, majd harmonizáltuk a 2004-ben elfogadott irányelveivel, „Az Európai Parlament és Tanács 2004/18/EK és 2004/17/EK Irányelvei”. Az EU közbeszerzési irányelvei előírják, hogy:

- Minden EU tagállam gazdasági szereplői részt vehetnek egymás közbeszerzésein, mint ajánlattevők,
- Így a hazai vállalkozásokat nem szabad előnyben részesíteni más eu-s ajánlattevővel szemben,
- Meghatározott eu-s értékhatár fölött az ajánlatkérő köteles az Európai Unió Elektronikus közbeszerzési értesítőjében feladni a tenderfelhívást (TED).

2. A magyar közbeszerzési törvény rövid áttekintése

Magyarországon a jelenleg hatályos 2011. évi CVIII. Törvény szabályozza a közbeszerzést. Az **Első részben** az általános rendelkezések, értelmezések és fogalmi tisztázások találhatók. Itt határozták meg a törvény célját és alapelveit.

A **Második rész** a közösségi értékhatárt elérő közbeszerzésekkel és a különös közbeszerzésekkel (víz, energia stb.) foglalkozik.

A **Harmadik rész** a nemzeti közbeszerzést szabályozza. Hatálya alá tartoznak azon eljárások, melyek a közösségi közbeszerzési értékhatárt nem, de a nemzetit meghaladták.

Az **Ötödik rész** a már megkötött szerződések módosítási lehetőségeivel és a közbeszerzések ellenőrzésével foglalkozik.

A **Hatodik rész** a tanúsítást szabályozza, a **Hetedik rész** pedig a lehetséges jogorvoslatok körét határozza meg.

A **Nyolcadik rész** a Közbeszerzések Tanácsának feladatkörét szabja meg, és végül a **Kilencedik rész** tartalmazza a záró rendelkezéseket.

3. A közbeszerzés alapelvei

3.1. A nyilvánosság, transzparencia

A nyilvánosság alapelve azt jelenti, hogy az eljárásban tett nyilatkozatoknak, és döntések átláthatóak kell legyenek. Ezt különböző szabályokkal biztosítja a törvény, pl.: a végső döntést az ajánlatkérő köteles nyilvánosságra hozni. Erre azért van szükség, hogy pontosan láthassuk, mire költődnek el a közpénzek. Így tehát ellenőrizhető is a folyamat és megfelel a korrupcióellenes céloknak is. Lényeges a nyilvánosság, hiszen a közbeszerzéseket így a későbbiekben is át lehet vizsgálni, tanulságokat levonni, és ha valami hiba merül fel, szankcionálható is.

3.2. Egyenlő bánásmód és a verseny tisztasága

Ez az alapelv a szerződések odaítélésénél jelenik meg. A törvény igen nagy hangsúlyt helyez eme alapelvre. Ez azt jelenti, hogy aki megfelel egy ajánlati felhívásnak, annak ajánlata a többiekével azonos szempontok alapján lesz elbírálva.

3.3. Nemzeti elbánás

Ez az alapelv az Európai Unióhoz való csatlakozás óta alkalmazandó Magyarországon is.

Lényegében azt jelenti, hogy az ajánlatokat nemzeti hovatartozásra való tekintet nélkül kell elbírálni. Tehát egy EU tagországbeli ajánlattevő nem részesülhet megkülönböztetésben amiatt, mert nem hazai a vállalkozása vagy az állampolgársága.

3.4. Egyéb közösségi szabályozásból fakadó alapelvek

Áruk szabad mozgása: korlátozások nélkül az EU-n belül

Szolgáltatásnyújtás szabadsága

Személyek szabad mozgása

Letelepedés szabadsága

4. Közbeszerzési eljárás típusok

4.1. Nyílt eljárás

A nyílt eljárás a legalapvetőbb eljárás: olyan eljárás, melynek során bármely érdekelt gazdasági szereplő tehet ajánlatot. A legegyszerűbb eljárásfajta mivel egy szakaszból áll, így nincs lehetőség tárgyalásra. Pontosan ezért, az ajánlatkérőnek nagyon alaposan oda kell figyelnie arra, hogy az ajánlati felhívásban és dokumentációban teljes alaposággal és pontossággal határozza meg, mit szeretne beszerezni. Az eljárás minden határidő betartásával minimum 66 napot vesz igénybe az ajánlat megjelentetésétől a szerződéskötésig.

4.2. A meghívásos eljárás

Olyan eljárás, melynek során bármely gazdasági szereplő kérheti részvételét, de csak az tehet ajánlatot, akit az ajánlatkérő meghívott.

Két részből álló eljárás. Az első szakaszban az ajánlatkérő megvizsgálja az ajánlattevők alkalmasságát, de azok konkrét ajánlatot még nem tehetnek. A második szakaszban az ajánlatkérő csak a potenciális és megfelelő ajánlattevőket hívja meg. Ez az eljárás a legszorosabb határidők betartásával minimum 97 napot vesz igénybe.

4.3. Hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás

A közbeszerzési törvény kettébontja az ajánlatkérőket, miszerint bizonyos ajánlatkérők feltétel nélkül, mások viszont csak bizonyos feltételekkel alkalmazhatják ezt az eljárás fajtát.

A 162 § szerint csak a közszolgáltatók alkalmazhatják ezt az eljárás fajtát feltétel nélkül.

Mások feltételhez vannak kötve. Például akkor kezdeményezhetnek hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárást, ha az előző, nyílt eljárás eredménytelen volt. Vagy ha a megrendelés tárgya természete miatt előzetesen nem lehet konkrét árat szabni.

Az eljárás két szakaszból áll, ahol lehetőség van tárgyalásra. Bizonyos szempontból előnyös ez az ajánlatkérőnek is, mert van ideje és lehetősége alaposabban megfogalmazni igényeit, esetleg megegyezéssel változtatni azokon.

A határidők betartásával minimum 80 nap az eljárás időtartama.

4.4. Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás

Ez az eljárástípus nem biztosítja a közbeszerzési alapelvek közül a verseny tisztaságát és az esélyegyenlőséget, ezért csak bizonyos meghatározott esetekben alkalmazható.

Ilyen, például ha a terméket műszaki, művészeti vagy jogvédelmi szempontból csak egy bizonyos személy képes elkészíteni.

Vagy speciális és alaposan indokolt sürgősségi okokból a nyílt eljárás határideje nem lenne betartható.

Azért, hogy ne történjen szabályszegés, a hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárás megkezdéséről, az ajánlatkérés közzétételének napján a Közbeszerzési Tanács elnökét értesíteni kell.

4.5. Versenypárbeszéd

Egy modern és speciális formája a közbeszerzési eljárásoknak. Célja, hogy az ajánlatkérő különleges igényei minél jobban és pontosabban megvalósuljon. Ilyenkor az ajánlatkérő kiválaszt többet az ajánlattevők közül és mindegyikkel párbeszédhez hasonló tárgyalásokat folytat. Ez azt a célt szolgálja, hogy a végső szerződés feltételrendszerei és elemei tisztázódjanak, mire arra kerül sor, és eközben a potenciális ajánlat is kiválasztásra kerül, könnyebben és szinte magától kirajzolódik.

5. A közbeszerzés tárgya, értékhatárok

A közbeszerzés tárgya az az elem, melyet az ajánlatkérő szeretne megvásárolni. Ez lehet:

- Áru
- Szolgáltatás
- Építési beruházás
- Építési koncesszió vagy
- Szolgáltatási koncesszió

5.1. Áru beszerzése

Az árubeszerzés fogalmát a Kbt meghatározza. Eszerint az árubeszerzés olyan szerződés, melyben az ajánlatkérő egy forgalomképes birtokba vehető ingó dolog tulajdonjogát vagy használati jogát szerzi meg. Közösségi eljárásban ez csak ingó dolog lehet, de a nemzeti eljárásrend bizonyos esetben ingatlanokat is ért alatta.

5.2. Építési beruházás

A Kbt. alapján építmény kivitelezése vagy kiviteleztetése és megépítése az ajánlatkérő által meghatározott módon. Ez nemcsak építmény lehet, hanem ezen kívül az 1. sz mellékletben meghatározottak is. A tevékenységek ún. CPV számokkal vannak beazonosítva, ezek kerülnek bele az ajánlatkérői dokumentumokba, mindenki ezeket használja egységesen azonosításra.

5.3. Szolgáltatás megrendelése

Olyan visszterhes szerződés, melynek tárgya valamilyen tevékenység megrendelése az ajánlatkérő részéről. Elsősorban tevékenység, de meghatározott esetekben más is lehet.

A beazonosításra ugyanúgy a CPV kódok használandók.

5.4. Építési koncesszió

Az építési beruházás egy speciális fajtája, melyben a nyertes ajánlattevő egy építmény hasznosítási jogát szerzi meg.

5.5. Szolgáltatási koncesszió

Olyan speciális szolgáltatás megrendelés, amikor a megrendelő a nyertes által kiépített szolgáltatás használatát meghatározott időre, ellenértékként átengedi a nyertes pályázónak.

5.6. Közbeszerzési értékhatárok

Különböző értékhatárok vonatkoznak az ún. klasszikus ajánlatkérőkre és a közszolgáltatókra, mint ajánlatkérőkre. Ezek körét a Kbt-ben szintén megtalálhatjuk.

A jelenleg kiszabott értékhatárok 2012. január 1-jétől 2012. december 31-ig érvényesek.

1. táblázat: A klasszikus ajánlatkérőkre vonatkozó értékhatárok

Megnevezés	Nemzeti értékhatár, Forint	Közösségi értékhatár, Forint
Árubeszerzés	8.000.000	35.464.000
Építési beruházás	15.000.000	1.364.000.000
Szolgáltatásvásárlás	8.000.000	35.464.000
Építési koncesszió	100.000.000	1.364.000.000
Szolgáltatási koncesszió	25.000.000	35.464.000

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa honlap

2. táblázat: A Közszolgáltatókra vonatkozó értékhatárok

Megnevezés	Nemzeti értékhatár, Forint	Közösségi értékhatár, Forint
Árubeszerzés	50.000.000	109.120.000
Építési beruházás	100.000.000	1.364.000.000
Szolgáltatásvásárlás	50.000.000	35.464.000
Építési koncesszió	100.000.000	109.120.000
Szolgáltatási koncesszió	25.000.000	109.120.000

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa honlap

Minden esetben a közbeszerzés becsült értékével kell számolni. A közösségi értékhatárt elérő vagy átlépő ajánlatokat az ajánlatkérő köteles az Európai Unió Hivatalos elektronikus Közlönyében (TED) megjelentetni és az eljárás bizonyos részleteiről az Európai Bizottságot értesíteni.

2012. január 1-je óta eltörölték az egyszerűsített eljárásrendet, mely addig a nemzeti értékhatárt el nem érő ajánlatokra lehetett alkalmazni. Ma tehát ez már nincs gyakorlatban.

6. Közös közbeszerzési szójegyzék (CPV)

Amikor ajánlatkérést adunk fel, annak tárgyát meg kell határoznunk a közös szójegyzék alapján. Ebben találhatóak a CPV kódok. A CPV szójegyzék fő része tartalmazza azokat a kódokat, melyekkel egyértelműen beazonosítható a szerződés tárgya. Minden CPV kód 9 számjegyből áll; az első 5 számjegy csoportokra osztja az árut, szolgáltatásokat és építkezéseket, a következő három pontosítja őket, a kilencedik számjegy pedig ezek hitelesítésére szolgál.

A kódok használata azonosításra 2006 óta kötelező az EU-ban.

II. A közbeszerzés, mint piac

1. Az Európai Unióban

Közösségi közbeszerzésről 1970 óta beszélhetünk, de ez még csak kezdetleges és szabályozatlan forma volt. 1987 óta létezik tényleges közösségi közbeszerzés mely napjainkban eléri az EU GDP-jének 17%-át. A közös szabályok fő célja és alapelve, hogy a közpénzek felhasználása átlátható legyen, hiszen ez közös érdekünk. Az 1987-ben kiadott Fehér Könyv célja létrehozni egy korlátozás mentes közösségi szabályozott közbeszerzési piacot, melyhez elengedhetetlen a tiszta verseny és az átláthatóság.

Jelenleg az EU-ban a közbeszerzést a 2004/18/EK a klasszikus ajánlatkérők beszerzéseiről szóló irányelve és az 2004/17/EK a közszolgáltatói ajánlatkérők beszerzéseiről szóló irányelv szabályozza. Ezeket 2006-ban a magyar jogszabályba is átültették. Jelenleg az EU közbeszerzési rendszerének nagyfokú modernizációja folyik, tekintettel az új technikákra és a gyorsuló világra. 2011-ben az Európai Bizottság ún. Zöld könyvet adott ki, melyben a modernizációs irányvonalakat meghatározta. Az új irányvonal elérhetőbbé teszi az ajánlattételi felhívásokat, fokozza a verseny tisztaságának védelmét és segítséget nyújt a kis- és középvállalkozásoknak is a közbeszerzésben való hatékonyabb részvételre.

A már ismertetett értékhatárok alapján a közösségi értékhatárt elérő közbeszerzéseket az ajánlatkérő köteles megjelentetni a TED-en, de ez alatt is van erre lehetőség. A modernizáció egyik alapcélja, hogy a rendszert minél többen használják, hiszen több és megfelelőbb ajánlat érkezik akár határokon túlról is, az egész EU területéről.

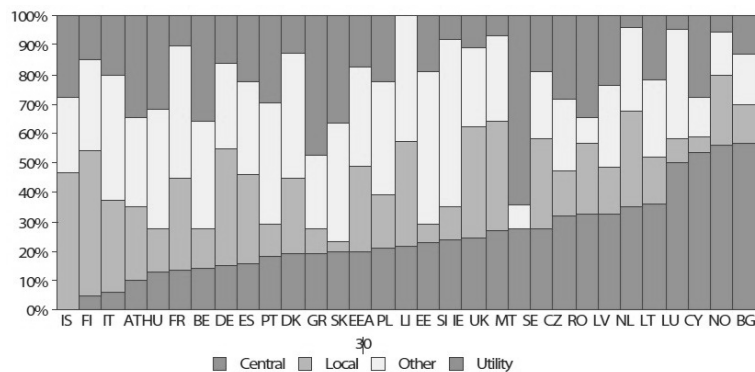
2011-ben az EU GDP-jének 17%-át fordították közbeszerzésre, ami több mint 2.087.430 millió eurót jelent. Ezt a pénzt több mint 250.000 ajánlatkérő fizette ki a nyertes ajánlattevőknek az évente több mint 2 millió közbeszerzési eljárás keretében.

Az Európai Unióban az összes ajánlatkérő közül csak mintegy 35.000 használja évente a TED-et, és kb. 150.000 ajánlatkérés jelenik meg kb. évente, 400 milliárd euró értékben (2010). Ez az összes közbeszerzési eljárás mintegy 20%-a. A rendszer népszerűsítését és a benne rejlő lehetőségek kiaknázását célozza meg a modernizálás, másrésről a vállalatok egyre nagyobb számban felmerülő igénye jelenik meg a piacon az elektronikus megoldások iránt. A rendszer gyorsabb, áttekinthetőbb és ezáltal elérhetőbb lenne. Ez a tendencia általában az EU vállalataira értendő, de Magyarországon valamivel másabb a helyzet.

Az ajánlatkérők központi költségvetési szervek, helyi szervezetek (pl.: önkormányzatok), közszolgáltatók illetve egyéb kategóriába (pl.: egyházak) sorolhatók.

Az alábbi diagramon az ajánlatkérők megoszlását láthatjuk országonként:

1. diagram: Az ajánlatkérők megoszlása az EU-ban, 2011

Forrás: EU Public procurement legislation: delivering results. Summary of Evaluation report . EC, 2011

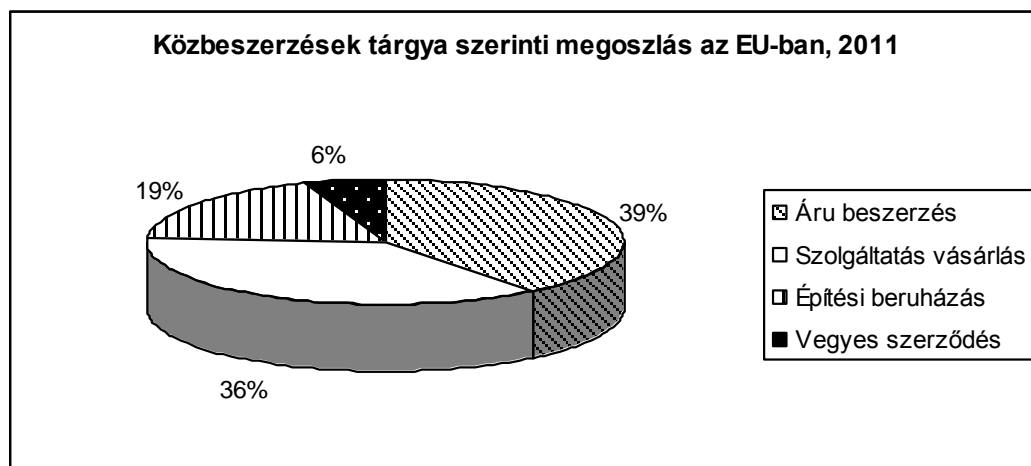
Az oszlopok első felében látható az a tendencia figyelhető meg, ami Magyarországon is. Eszerint a központi szervek közbeszerzése elmarad a helyi szervekétől. Ez a helyzet tehát nálunk, és Finnországban, Olaszországban, Ausztriában, Franciaországban, de például Németországban is.

Össességében az EU-ban az ajánlatkérők 60%-a helyi önkormányzat, 14%-a központi szerv, 12%-a közszolgáltató és csak 2%-a EU központi szervezet.

Az EU-ban az ajánlattételi felhívásokra 5-7 ajánlat érkezik. A pályázatok átlagosan 34%-t nyerik el külföldi székhelyű vállalkozások az EU-ban. Magyarországon ez az érték alig 2%.

A szerződés tárgyát tekintve a következő megoszlást figyelhetjük meg:

2. diagram: Közbeszerzések tárgya szerinti megoszlás az EU-ban, 2011

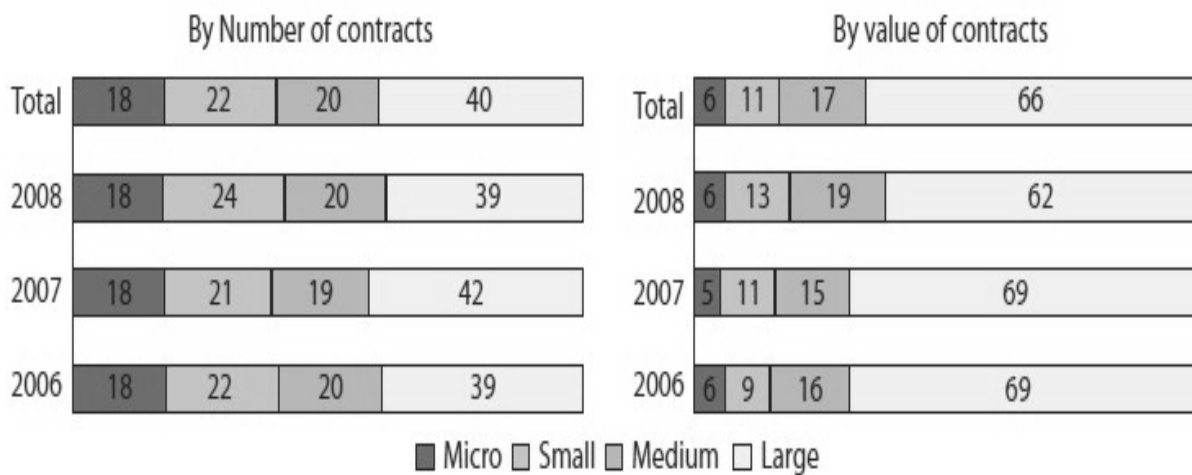
Forrás: TED

A diagram szerint az árubeszerzések az összes közbeszerzési eljárás mintegy 39%-át teszik ki, a szolgáltatások viszont csak a 36,5%-ot. A tendenciák viszont azt mutatják, hogy napjainkra a szolgáltatásvásárlás a vezető közbeszerzési tárgy. Az építkezési beruházások számban kevesebben vannak, mégis értékben magasabb százalékot érnek el.

A jelenlegi mutatók alapján az árubeszerzés és a szolgáltatásvásárlás a megkötött szerződések 75%-ért felel kb 20.000, ill. 19.000 megkötött szerződéssel évente. Az építési beruházások és a vegyes szerződések együttesen a megkötött szerződések 25%-t teszik ki.

A következő diagramon az ajánlattevők megoszlása látható:

3. diagram: az ajánlattevők megoszlása szerződések száma és a szerződési értéke szerint az EU-ban, 2011

Forrás: EU public legislation: delivering results. Summary of evaluation report. Single market act. Together for new growth. 2011

A megkötött közbeszerzési szerződések nyertesei átlagosan 60%-ban a KKV szektorból kerülnek ki, mégis az összes közbeszerzés értékének csak kb. 35%-t tudhatják maguknak. Ez érthető is, hiszen a KKV szektor tagjai nem rendelkeznek akkora tőkével, hogy a nagyobb értékű ajánlatkéréseknek is megfeleljenek. Tehát több, kisebb értékű közbeszerzést nyernek el.

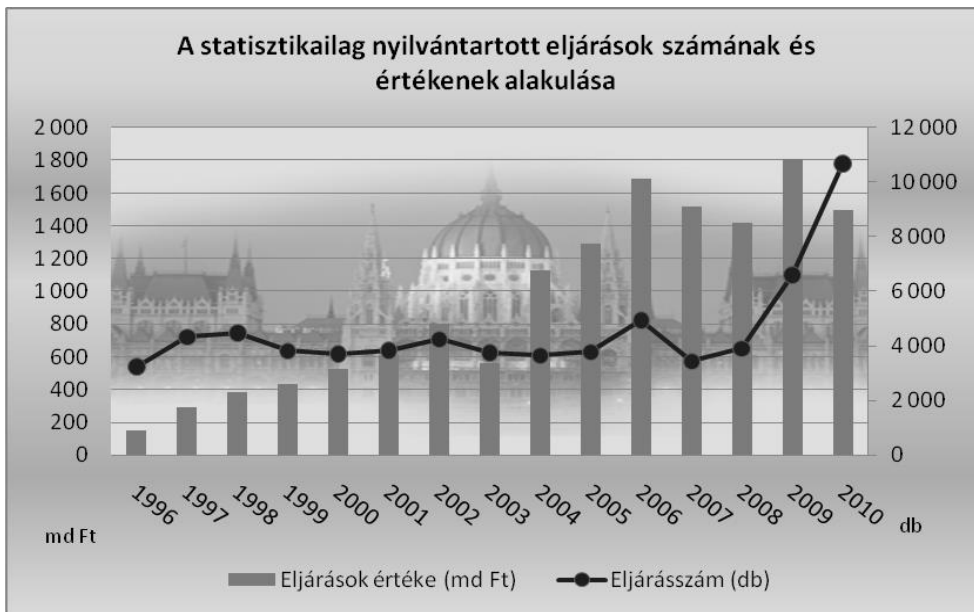
2. Magyarországon

Magyarországon a rendszerváltás utáni első közbeszerzési törvény 1995 november 1-jétől volt hatályos. Az alkotók már ekkor figyelembe vették az EU és a WTO iránymutatásait, így a közbeszerzés alapelvei az átláthatóság, a tiszta verseny feltételeinek érvényesülése, valamint a hazai ipar és foglalkoztatáspolitikai fejlődésének segítése volt. A következő törvény a 2003. évi CXXIX. törvény volt, melyre azért volt szükség, mert a 2004-es eu-s csatlakozásunk feltétele a jogharmonizáció és jog összeegyeztethetősége volt. A következő hatályos törvény a 2005. évi CLXXII. törvény volt, mert időközben új EU irányelvek léptek életbe. Jelenleg a 2011. évi CVIII. Törvény a hatályos. Erre azért is volt szükség, mert az előző törvényt például 2010-ben 7, 2011-ben pedig 8 alkalommal módosították.¹ (Az új törvényt még csak egyszer.) Hazánkban a hivatalos közbeszerzési statisztikákat a Közbeszerzések Tanácsa hozza nyilvánosságra minden évben. Idén a kéziratom lezárásáig még nem jelent meg a 2011-es év statisztikája, ezért 2010-es adatokkal mutatom be a magyar közbeszerzési piacot és tendenciáit.

2010-ben 10685 eredményes közbeszerzés valósult meg. A korábbi évekhez képest ez jelentős növekedés, 2009-hez képest 61.6%.

¹ <http://www.kozbeszerzes.hu/nid/jogszabalyiKornyezet>

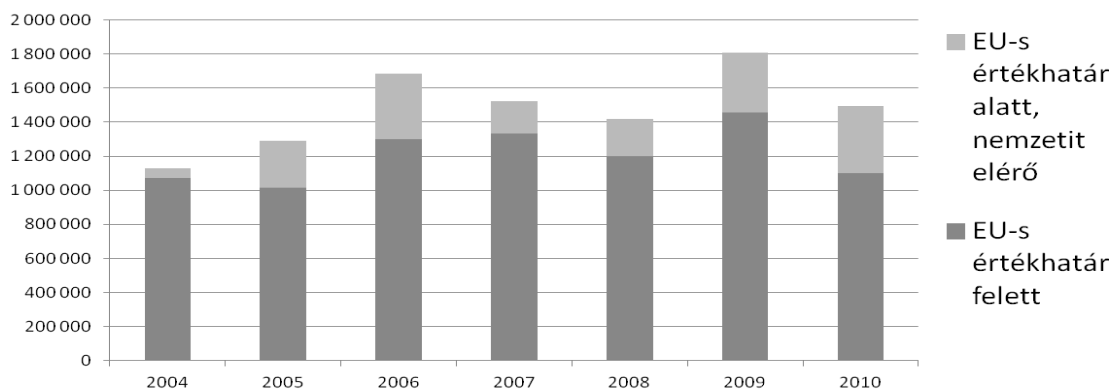
4. diagram: Statisztikailag nyilvántartott eljárások számának és értékének alakulása Magyarországon, 2010

Forrás: Közbeszerzések Tanácsának 2011. évi sajtótájékoztatója

2008-ról 2009-re is már láthatunk egy ugrásszerű növekedést. Ez azért van, mert 2009. április óta, az egyszerűsített eljárások eredményét is nyilvánosságra kell hozni. A diagramon látható ugrás tehát nem a közbeszerzési eljárások megnövekedését jelenti, hanem azok statisztikában való megjelenésének növekedését. Természetesen a tendencia ettől függetlenül növekvő.

5. diagram: A közbeszerzések értékének alakulása Magyarországon, 2004-2010

Gyurcsik András: Innovatív közbeszerzés. Szakdolgozat, 2012. Forrás: Közbeszerzések Tanácsának éves beszámolója 2004-2010, szerkesztve

A közösségi értékhatár feletti közbeszerzések értéke is növekvő tendenciát mutat összességében, de 2009-ről 2010-re ezek terén kisebb értékbeli csökkenés figyelhető meg. Ez azért van, mert szigorodnak a közbeszerzési feltételek és csökkennek a hazai felhasználható források. Míg 2009-ben 25 db eljárás folyt le sikeresen 10 Mrd forint felett, 2010-ben csak 15 ilyen eljárás volt. A hazai források szűkülésével párhuzamban viszont (és ez enyhíti a visszaesést) növekedett az EU-s források felhasználása 3%-al összesen 43%-ra. Ezek a felhasználások főként pályázati források, hazai szinten az Új Magyar Fejlesztési Terv, napjainkban pedig az Új Széchenyi Terv által odaítélt pályázatokból valósult meg.

Az eljárástípusok szerinti megoszlást a következő táblázat szemlélteti:

3. táblázat: Eljárástípusok megoszlása Magyarországon, 2010

Eljárás-típus	száma db	%	érték milliárd Ft	%
Nyílt eljárás	1 848	17,30	707,2	47,25
Meghívásos eljárás	175	1,64	56,1	3,75
Tárgyalásos eljárás	944	8,83	347,1	23,20
Egyszerűsített eljárás	3	0,03	0,4	0,03
Versenypárbeszéd	2	0,02	2,0	0,13
Egyszerű eljárások	7 713	72,18	383,7	25,64
Összesen	10 685	100,00	1496,5	100,00

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa 2011. évi tájékoztatója

Az eljárástípusok közti megoszláson azt látszik, hogy sok, kisebb értékű, a nemzeti értékhatárt el nem érő közbeszerzés valósult meg 2010-ben. Mára ez a kép annyiban módosulna még, hogy az új Közbeszerzési Törvény szerint a nemzeti értékhatárt el nem érő eljárások is nyílt eljárásban kell ajánlatot kérjenek. Az egyszerű eljárás tehát megszűnt. Ez tehát azt jelenti, hogy Magyarországon a legnépszerűbb eljárásfajta a nyílt eljárás, a második legnépszerűbb pedig a tárgyalásos eljárás. A táblázatból ugyan nem látszik, de a statisztikákból igen, hogy 2010-ben a tárgyalásos eljárásokból a hirdetmény nélküli eljárás a tárgyalásos eljárás értékének 44%-t, ami az előző évhez képest 14%-s növekedést jelent.

A közbeszerzések tárgyának megoszlásán megfigyelhető, hogy a korábban is domináns építkezési beruházások száma tovább növekedett, részesedésük a 2009-es 48%-ról 52%-ra

növekedett. Az árubeszerzések aránya 22,6% míg a szolgáltatás vásárlásoké 23,6% volt. Az építési és szolgáltatási koncesszió vásárlásának együttes értéke csak mintegy 1% körül volt 2010-ben.

4. táblázat: Ajánlatkérők típusainak megoszlása Magyarországon, 2009-2010

Ajánlatkérő típusa	2009.				2010.			
	eljárások száma db	%	érték milliárd Ft	%	eljárások száma db	%	érték milliárd Ft	%
Központi költségvetési szervek	1577	23,9	403,9	22,3	1823	17,1	231,7	15,5
Helyi önkormányzatok és intézményeik	3442	52,1	583,7	32,3	6141	57,5	516,2	34,5
Közjogi szervek	639	9,6	286,9	15,8	1179	11,0	383,1	25,6
Közszolgáltatók	618	9,3	481,8	26,6	746	6,9	257,9	17,2
Egyéb beszerzők	335	5,1	53,5	3,0	796	7,5	107,5	7,2
Éves összes	6611	100,0	1.809,8	100,0	10.685	100,0	1.496,4	100,0

Forrás: Közbeszerzések Tanácsa 2011. évi tájékoztatója

A fenti táblázatban az ajánlatkérők megoszlását látjuk 2009-ben és 2010-ben.

Kiolvasható, hogy a helyi önkormányzatok domináns szerepe továbbra is növekvő tendenciát mutat. 2010-ben e szervek bonyolították le a közbeszerzések 57%-t míg a központi költségvetési szervek csak a 17%-t. Megfigyelhető továbbá, hogy bár az összes közbeszerzés értékének csak 34%-t tudhatják maguknak a helyi önkormányzatok, mégis az ajánlattevői csoportok közül a legnagyobb részesedéssel rendelkeznek e téren is.

Az ajánlattevők körében még nem meghatározóak Magyarországon a külföldi székhelyű vállalatok, bár némi növekedés megfigyelhető. 2009-ben kb. 3%-t nyertek külföldi székhelyű vállalatok magyar ajánlatkérést, ez az érték 2010-ben már 4,3% volt.

A KKV szektor továbbra is meghatározó számban nyújt be nyertes ajánlatokat és az arány még mindig növekedik. 2009-ben 74% volt ez, de 2010-ben már 79,4%-t tudhat magának az elnyert közbeszerzésekből a szektor.

A közbeszerzési piac modernizálása a magyar vállalatok számára is előnyökkel kecsegtet, mert például az adminisztrációs költségek ezáltal jelentősen csökkennek és a felek közti kommunikáció is hatékonyabb valamint gyorsabb lett. Ezzel a megoldással EU-n belül

jelentősen tágulhat a közbeszerzési piac, mégis mint említettem 2010-ben a határokon átnyúló elnyert közbeszerzések csak mintegy 4,3%-a volt az összes sikeres eljárásnak. Ez azzal magyarázható, hogy a magyar KKV szektor szereplői az uniós átlaghoz képest alacsonyabb szintű technológiát alkalmaznak valamint tartanak a pályázók nemzeti különbségekből fakadó szakképzettségbeli különbségektől is.

III. Az Oroszlányi Önkormányzat közbeszerzései 2011-ben

Az általános EU és Magyarország közbeszerzési piac bemutatása során szembesültünk az önkormányzatok közbeszerzésben betöltött súlyával, ezért most velük foglalkozok, kiemelten pedig az Oroszlányi Önkormányzattal.

Az Önkormányzat éves közbeszerzési tervéről, minden év elején a képviselő testületi gyűlés szavaz. A javaslatot a Pénzügyi Osztály vezetője állítja össze és a polgármester terjeszti a gyűlés elé. A tervezetet az osztályvezető a más, különböző osztályok által elkészített, hatályuk alá tartozó közbeszerzési terv-részlet javaslatok alapján állítja össze. Az éves közbeszerzési terv áruvásárlás, építési beruházás, szolgáltatás megrendelés, építési koncesszió és szolgáltatási koncesszió szerinti bontásban; tervezett értékkel ellátva tartalmazza az eljárásokat, tervezett kezdési és szerződéskötési időpontokkal.

Az önkormányzat kezdeményezésében nem gyakori a közösségi értékhatárt meghaladó közbeszerzési eljárás, hiszen ez országos szinten is kevés, sőt mi több a Komárom-Esztergom megyei Önkormányzat is 2010-ben mindössze 1 ilyen esetet tud felmutatni. 2010-ben 1 ilyen eljárás, 2011-ben pedig 0.

6. diagram: Az Oroszlányi Önkormányzat közbeszerzései, 2011

Forrás: Oroszlányi Önkormányzat közbeszerzési adatai alapján szerkesztve

A fenti diagramon az Oroszlányi Önkormányzat közbeszerzéseinek megoszlását láthatjuk 2011-ben. Árubeszerzésből összesen 3 eljárás zajlott le, mind a 3 sikeresen, összesen 71.112.000 forint értékben. Építkezési beruházás nem történt ebben az évben. Szolgáltatás megrendelése szintén 3 esetben történt közbeszerzés keretében, összesen 22.285.000 forint

értékben, de egyes megrendelések több évre szólnak (keretszerződés), és a költségeik minden évben, éves szinten megjelennek. Építési és szolgáltatási koncesszió megrendelése nem történt, de mint már említettem országos szinten is elenyésző azok száma, csak mintegy 1% körüli.

Az építési beruházás és az árubeszerzés aránya az országoshoz viszonyítva éppen fordítottja, de a város 2011-ben az általános iskolák, illetve a polgármesteri hivatal informatikai infrastruktúrájára fektette a hangsúlyt. A később ismertetett esettanulmány tárgya az általános iskolák részére való interaktív tábla és számítógépek beszerzése a domináns, több mint 42.000.000 forintos bruttó árral.

A megrendelt szolgáltatások: 2011-ben 1db tervezési munka (egyszeri munka) és 2 fejlesztési, illetve webhosting szolgáltatás volt 5-5 éves időszakra.

A 2011-ben sikeresen végbemenő 6 eljárás közül 4 hirdetménnyel induló eljárás volt és csak 2 hirdetmény nélküli. A felhívást a Közbeszerzések Tanácsa honlapján és a város honlapján tették közzé a nyilvánosság elvének megfelelően.

A bírálati szempont nem a legalacsonyabb ajánlati ár volt, hanem gazdaságilag a legelőnyösebb ajánlat, ami azt jelenti, hogy gazdaságossági és specifikációs szempontokat is külön értékelnek, számítanak a pontozási rendszerekben. Az az ár, amit figyelembe vettek (de nem kizárólagosan) a bruttó ajánlati ár minden esetben, mert az önkormányzatot ez az érték terheli.

Az önkormányzat által meghirdetett ajánlatkérésekre külföldi vállalkozás nem jelentkezett így nem is nyerhette azt el. Az ajánlattevők a magyar KKV szektorból kerültek ki, mely részesedés illeszkedik a magyar tendenciához (2011-ben 74%)

A 2011-ben kezdeményezett közbeszerzési eljárások időtartam szerint mind sikeresen lezáródott legkésőbb 2011 decemberéig. Természetesen a szolgáltatás megrendelések esetében, amelyek tartalmából eredően több évre szól, azok is lezárultak, de teljesítésük folyamatban van.

A tevékenységek és termékek beazonosítására minden esetben a CPV kódokat, azaz a közös közbeszerzési szótárt alkalmazták.

1. EGTC-k melyekben szerepel az Oroszlányi Önkormányzat

Az Oroszlányi Önkormányzat tagja a Hét Határon átnyúló Önkormányzati Szövetségnek (HHÖSZ) és a Rába-Duna-Vág Korlátolt felelősségű Európai Területi Együttműködésnek. A két csoportosulás EGTC, melynek közös jogszabályát az EU 2006-ban hozott létre, mint

választható jogi formát határon átnyúló társulásokra. (Az Európai Parlament és tanács 1082/2006/EK rendelete az Európai területi együttműködési csoportosulásról.) Ezen csoportok is foglalkoznak közbeszerzésekkel, EU társfinanszírozásból megvalósuló projektek finanszírozása miatt, illetve saját közös alapból. Céljuk a határon átnyúló projektek megvalósítása az oktatás, az infrastruktúra fejlesztése, a sport, a logisztika és egyéb területeken.

A közös pályázatok mellett az együttműködés „ötletező” fórum is, ahol a közös rendezvényeken a települések polgármesterei tapasztalatot cserélhetnek az előttük álló problémákkal kapcsolatban, illetve segíthetik egymás döntéseit. Ezen kívül pedig lehetőséget nyújt a határ menti településeknek (mindkét oldalon) közös régiómarketing kialakítására is.

A Rába-Duna-Vág csoportosulásban 2 magyar megyei önkormányzat és 1 szlovák megyei önkormányzat szövetkezett, további kisebb helyi önkormányzat részvétele mellett, amit például az Oroszlányi Önkormányzattagsága is példáz.

A HHÖSZ tagja 89 hazai helyi önkormányzat és 32 szlovákiai helyi önkormányzat.

Az említett EGTC-k tevékenyen munkálkodnak ugyan, de az Oroszlányi Önkormányzatot szervesen érintő projektjük eddig még nem volt.

IV. Közbeszerzési szabályzat

A közbeszerzési törvény több pontjában is diszpozitív, azaz megengedő, ezért a törvény hatálya alá tartozóknak választási lehetőségük van egy-egy szabály adaptálásában. Pl. az önkormányzatok készíthetnek közbeszerzési szabályzatot, ami nem kötelező. Ez azonban hasznos helyi szabályozás, segít a közbeszerzési eljárások lebonyolítását azáltal, hogy egy általános, ám a törvélynél mégis konkrétabb szabályzattal szolgál. A szabályzatot a közgyűlés fogadja el, mint rendeletet. A szabályzat egy keret, mely általánosan követi végig minden az adott szervezetnél a tárgyévben folytatandó közbeszerzéseket, valamint meghatározza a közbeszerzésekben résztvevő értékelő gyűlés tagjainak körét és felelősségüket. A közbeszerzési szabályzatnak a már említett közbeszerzési alapelvekre kell épülnie.

1. Oroszlány Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX törvény 6. §. (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének végrehajtására közbeszerzési szabályzatát az alábbiak szerint alkotja meg.²

1.1.Általános rendelkezések

- A szabályzat célja: hogy az önkormányzat a közbeszerzéseit a törvényben leírtaknak megfelelően jogszerűen és eredményesen folytassa le.
- Személyi hatálya: a szabályzat rendelkezései alá tartozik a képviselő testület, az polgármester, az előkészítő és bíráló bizottság, a döntést hozó munkacsoport, a polgármesteri hivatal eljárásba bevont tisztviselői és az eljárásba bevont szakértők.
- Értelmező előírások, fogalmi tisztázások

1.2. A közbeszerzési eljárás rendjének szabályozása

1. Közbeszerzési terv készítése és elfogadása a képviselő testület által
2. Hatáskörök meghatározása:
 - A képviselő testület: elfogadja az éves közbeszerzési tervet és annak esetleges módosításait

² Forrás: Oroszlány Város közbeszerzési szabályzata, a 2003. évi CXXIX törvény alapján

- A polgármester megteszi a szükséges előterjesztéseket, a testület által meghozott határozatokat jóváhagyja, kihirdeti az eljárás eredményét, és mint megbízott megköti a szerződéseket
 - A közbeszerzési ügyintéző: Gondoskodik az ajánlattételi felhívás és a közbeszerzési dokumentumok elkészítéséről. Közzéteszi az ajánlattételi felhívásokat a város és a Közbeszerzési Tanács honlapján, a közbeszerzési eljárás jogszerűségét ellenjegyzi, de minden nyilvánossági kötelezettségnek eleget tesz. A szerződéseket előkészíti aláírásra. Az eljárásban az önkormányzat adatainak esetleges megváltozásáról értesíti a Közbeszerzések Tanácsát és gondoskodik a közbeszerzési eljárás eredményeként létrejövő szerződés ellenértékének és adójának megfelelő rendezéséről. Segíti a döntést hozó testület munkáját.
 - A Pénzügyi Osztály vezetője: összeállítja az éves közbeszerzési terv javaslatot. Javaslatot tehet a polgármesternek külső szakmai személy bevonására. Ő az előkészítő és bíráló bizottság vezetője és elrendezi a pénzügyi teljesítéseket.
 - A közbeszerzés tárgya szerint érintett osztály vezetője javasolhat a Pénzügyi Osztály vezetőjének szakmai személyeket bevonásra. Segédkezik a közbeszerzési dokumentáció megírásában.
 - Az előkészítő és bírálóbizottság: véleményezi a hirdetmény, felhívás és dokumentáció szövegét. Javaslatot tehet az ajánlattevők kizárására. Értesíti a döntést hozó munkacsoportot tisztességtelen piaci magatartás észlelése vagy erős feltételezése esetén. Az ajánlatokat feltételrendszer szerint értékeli, írásbeli szakvéleményt és döntésvajavaslatot készít.
 - A döntést hozó munkacsoport: jóváhagyja a hirdetményt, felhívást és a közbeszerzési dokumentációt. A szakvélemény alapján dönt a közbeszerzésről. Ha az előkészítő és bírálóbizottság értesíti tisztességtelen piaci magatartásról vagy annak erős feltételezésekkor, haladéktalanul értesíti erről a Gazdasági és Versenyhivatalt.
3. A feladatkörökhöz tartozó személyi felelősségek meghatározása
 4. A közbeszerzés tisztaságát és alapelveit biztosító szabályok. Meghatározzák az összeférhetetlenség szabályait, mely fennállása esetén az érintett személyt ki kell zárni a közbeszerzési eljárásból. Ez akkor áll fenn, ha valamilyen ügyben nem az arra kinevezett személy, hanem valaki más jár el. Meghatározza továbbá a titoktartás kötelezettségét, illetve a nyilvánosság alapelveinek történő kötelező megfelelést.
 5. Külső szakértő bevonásával kapcsolatos szabályok
 6. Belső ellenőrzés rendje

1.3. A közbeszerzési eljárás lefolytatásának szabályai

- A közbeszerzési terv elkészítésére vonatkozó szabályok
- A közbeszerzési terv végrehajtására vonatkozó szabályok
- A statisztikai összegzés készítésére vonatkozó szabályok
- Anyagi fedezet biztosítása (a közbeszerzési tervben csak olyan eljárás szerepelhet, melynek anyagi fedezete a költségvetésben biztosított)
- A közbeszerzési eljárás kezdeményezésének szabályai az előkészítő és bíráló bizottság valamint a döntést hozó munkacsoport feladatai

1.4. Egyes eljárások dokumentálásának rendje

Az iratok iktatásának és irattárazásának szabályai, szabványai.

1.5. Záró rendelkezések

A Közbeszerzési Szabályzat hatálybalépésének időpontja.

V. Esettanulmány: Interaktív tábla beszerzése az általános iskolák részére (2011.06.)

Az oroszlányi általános iskolákban az oktatás hagyományos kissé elavult eszközökkel folyt, ezért az önkormányzat és az iskolák munkatársai modernizációs lehetőséget kerestek az oktatás korszerűsítésére. A lehetőséget az Új Széchenyi Terv pályázatában találták meg, mely EU támogatásból is finanszírozza az elnyert pályázatokat. A pályázati és beszerzési szabályoknak megfelelően közbeszerzés útján kellett megvásárolni az eszközöket.

1. A pályázat elnyerése

Az NFÜ honlapján számos pályázatot kereshetünk és találhatunk, valamint tanulmányozhatunk részletesen. Ez a tervezet a TIOP azaz Társadalmi Infrastruktúra Operatív Programba illik, azon belül is a pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése pályázatba (TIOP 1.1.1.), mely összesen 24,2 milliárd forintot biztosított ilyen típusú fejlesztésekre. A pályázat az ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft közreműködésével zajlott le. A beruházás becsült értéke esetünkben 35.000.000 Forint. A pályázat 100%-os támogatást ígér, tehát önrész nem szükséges, bár mint tudjuk, a forrás gyakran csak utólag (utófinanszírozás, esetleg késve érkezik meg, ezért az összegnek a projektgazdánál rendelkezésre kell állnia.

Az Önkormányzat pályázati csoportja elkészítette a pályázati adatlapot a pályázati útmutató alapján és csatolta a szükséges dokumentumokat, igazolásokat és terveket. Innentől csak ki kellett várni a döntést a pályázat odaítéléséről

2. A közbeszerzési felhívás előkészítése

Mivel a tervezett árubeszerzés értéke meghaladja a nemzeti értékhatárt (8M forint) és pályázati forrásból valósult meg a vásárlást közbeszerzés keretében kellett lebonyolítani. Ehhez először el kell készíteni az ajánlattételi felhívást mely 5 fő szakaszból áll:

1. Az ajánlatkérő (Oroszlányin Önkormányzat) neve, címe, típusa, tevékenységi köre, kapcsolattartási pontok
2. A szerződés tárgya: elnevezés, teljesítés helye, közös közbeszerzési szójegyzék, szerződés szerinti mennyiség, specifikációk, vételi jog, teljesítés határideje

3. Jogi, gazdasági, pénzügyi és technikai információk: a szerződésre vonatkozó feltételek, mellékkötelezettségek, fizetési feltételek, részvételi feltételek, alkalmasságra vonatkozó feltételek,
4. Az eljárás típusa, bírálati szempontok és adminisztratív információk, a dokumentum beszerzésének feltételei, ára, az elbírálás módszere
5. Kiegészítő információk: felhívás hozzájutásának információi (pl.: meg kell vásárolni, hol, mikor...) eredményhirdetés időpontja, kötelezően csatolandó dokumentumok

Készülhet még külön csatolt dokumentum a dokumentáció részeként a főbb időpontokról illetve határidőkről is. Pl.: az ajánlatkérés megjelenésének időpontja, ajánlati dokumentáció beszerzésének határideje, ajánlattételi határidő, hiánypótlási határidő, ajánlatbontási időpont, szerződési időpont, teljesítési határidő.

Az ajánlattételi dokumentáció, azaz a tender dokumentumok lehetnek:

Az ajánlattevő által kötelezően csatolandó nyilatkozatok, igazolások és egyéb dokumentumok felsorolása, melyek lehetnek,:

- Kizáró okok fenn nem állásának igazolása
- Gazdasági és pénzügyi alkalmasság igazolása (pl. eredmény kimutatással)
- Műszaki alkalmasság igazolása (pl. referenciákkal)
- Nyilatkozat a Kbt. alapján: a felhívást tudomásul vette, a benne foglalt jogokat és kötelezettségeket elfogadja, alkalmasak a szerződés tökéletes teljesítésére megegyezett ellenérték fejében
- Nyilatkozat az alvállalkozókról és erőforrást nyújtó szervezetről
- Az ajánlattevő kötelezettségvállalásra való jogosultságának ellenőrzéséhez szükséges iratok (cégkivonat, szerződők aláírásának mintapéldánya, esetleges képviselő meghatalmazása)
- Felolvasólap

Illetve az ajánlatkérő nyilvánosságra hozza egy csatolt dokumentumban (mely a tender része) a módozatot, mellyel az ajánlatokat elbírálja.

A második (a közbeszerzési folyamat 1.) mérföldkő eredménye tehát a kész közbeszerzési felhívás és dokumentáció.

3. Az ajánlattételi felhívás közzététele

A közbeszerzési törvény és az EU-s irányelvek első és talán legfontosabb eleme a transzparencia, azaz nyilvánosság. Az interaktív táblák beszerzésének értéke nem haladja meg az Európai Unió értékhatárát, ezért nem kötelező a TED-en közzétenni, elég a Közbeszerzési Értesítőben meghirdetni. Itt az ajánlattevők magát a felhívást meg tudják tekinteni, és ha megfelelőnek találják a részletes dokumentációt a megadott úton meg tudják vásárolni.

A közzététel eredménye tehát, hogy az ajánlati felhívás megjelent 2011. márciusában.

4. Az ajánlatok megérkezése, ajánlat bontás

Az ajánlatok a csatolmányokkal általában postai úton borítékokban érkeznek. A verseny tisztasága érdekében, ezeket csak együtt, nyilvános és jegyzőkönyvbe vett ajánlat bontási eseményen lehet felnyitni. Ott megjelenhet minden ajánlattevő, illetve ha nem titkosítottak bizonyos részletek, bárki. Esetünkben az ajánlatbontás 2011. 04.13-án történt meg. Ekkor a bontásról jegyzőkönyv készült, melyben minden pályázó neve, címe, az ide vonatkozó számszerűsített adatok és bírálási szempontok benne vannak. Az ajánlatkérő köteles ezt 5 napon belül az össze ajánlattevőnek elküldeni.

Az Önkormányzat úgy rendelkezett, hogy hiánypótlásra a Kbt. 83.§ alapján van lehetőség. Ez azt jelenti, hogy az ajánlatkérő küld egy hiánypótlási felhívást azon pályázóknak, akik ajánlatában hibát vagy hiányosságot vett észre. Ez lehet pl.: hiányzó dokumentum, nem világos fogalmazás vagy számítási hiba, de az árajánlaton nem módosíthat. Ezekre egy viszonylag rövid, de teljesíthető határidőt ad meg, esetünkben ez 3 napot jelent.

Az ajánlati felhívásra 2 ajánlat érkezett, melyek érvényesek voltak.

5. A döntés előkészítése és meghozatala

Az önkormányzat a Kbt. és saját szabályzata értelmében 3 tagú vizsgáló/értékelő- és döntőbizottságot hozott létre, mely értékelési szakvéleményt készített és döntést hozott.

Az előzetesen kidolgozott pontrendszer szerint minden ajánlatot értékelni kell, és értelem-szerűen a legtöbb pontszámot elérő ajánlat lesz a nyertes.

Értékelési szempont a bruttó³ ajánlati ár mely 1-s súlyszámmal beszámított.

A műszaki többlettartalom, melyek meglétekor 1-1 pontot lehet kapni. Ilyenek pl:

- A tábla tollán van-e egérgomb
- A tábla bevonata
- A tábla csatlakozókkal való ellátottsága
- Zajsztint
- Operációs rendszer
- Meghatározott műszaki minősítés
- Vevőszolgálat és műszaki segítségnyújtás

Ezek 6-s súlyozással kerülnek a végső pontszámba.

Ha az ajánlattevő ajánlata minőségirányítási és környezetirányítási tanúsítvánnyal igazolt (ISO 9001 és ISO 14001) arra összesen 15 pontot lehet elnyerni, 1-s súlyozással.

Az utolsó szempont a jótállási többlet vállalása a 3 év kötelező garancián kívül 49 naponként 1-1 pont, maximum 15 pont érhető el, 2-s súlyozással.

A legelőnyösebb ajánlat, és a nyertes az, amelyik a legtöbb pontszámmal rendelkezik. Az értékelést az előkészítő és bírálóbizottság készíti el.

A döntést előkészítő munkacsoport az értékelés alapján Albacomp RI Rendszerintegrációs Kft. ajánlatát fogadta el 42.134.088 forintos bruttó ajánlati árral.

6. Eredményhirdetés és az ajánlattevők tájékoztatása

Az elbírálás eredményét 30 napon belül nyilvánosságra kell hozni, ez 2011.04.22-én megtörtént az önkormányzat honlapján.

Az Oroszlányi Önkormányzat hivatalosan fölhatalmazta a város polgármesterét a szerződés megkötésére.

Az Oroszlányi Önkormányzat az ajánlattevőknek a Kbt. szerint 2 napon belül elküldte az ajánlatok értékelését, valamint értesítette a nyertes pályázót a szerződés odaítéléséről, aki pedig nem nyert tájékoztatta arról, hogy miért nem. Annak a pályázónak, aki nem nyerte el a megbízást 8 napja van fellebbezni.

Mivel ilyen nem történt a szerződés megkötése 2011.05.03-án az Albacomp RI Rendszerintegrációs Kft-val megtörtént.

³ Az általános gyakorlatban a nettó ajánlati árat kell az ajánlatkérőknek feltüntetni, de ez esetben az önkormányzat a megrendelő, így számára a bruttó ajánlati ár a releváns.

6.1. A szerződés elemei:

- A szerződő felek (név,cím, adószám, képviselő) meghatározása.
- Az előzmények, azaz, hogy egy elnyert EU pályázatból történik a finanszírozás, mikor és hol jelent meg az ajánlati felhívás,és a pályázó ezt sikeresen elnyerte.
- A szerződés tárgya:
- A TIOP 1.1.1 pályázat keretében
- A szállítandó termékek megnevezése és mennyisége
- Az ajánlat értékelése
- A szerződés teljesítésének helye, ideje. (2011. 05. 31.)
- Esetleges kötbér meghatározása.
- Kapcsolattartók, elérhetőségei.
- Pénzügyi feltételek,a bruttó érték lefixálása, előleg kérdése (az Önkormányzat nem biztosít előleget)
- Kbt. 99./A. § (2) alapján, nyilvánosság kikötése
- Mellékletek: árulista, ártáblázat, Közbeszerzési Ajánlati Dokumentáció alapján műszaki leírás

7. A szerződés teljesítése

A szerződés alapján a Albacomp RI Rendszerintegrációs Kft-nek kellett teljesíteni a szerződésben vállaltakat.

A teljesítés, azaz az áruk leszállítása a teljesítés helyére (helyeire) a kijelölt 2011.05.31. határidőre megtörtént.

A pályázathoz kapcsolódóan kötelező utóellenőrzést végezni, melyben bizonyos dokumentumokat kell csatolni a közbeszerzési eljárásról, melyek igazolják a következőket:

- Történt-e szerződésmódosítás
- Mennyi lett a végső érték
- Történt-e vitarendezés és jogorvoslat

Esetünkben minden problémamentesen ment, és se módosításra, sem pedig jogorvoslatra vagy vitarendezésre nem került sor a későbbiekben. Az utóellenőrzés 2012. 04.02-án történt meg, a pályázatot és így a közbeszerzés eredményes volt.

Összegzés

Azt gondolom, sikerült egy kis ízelítőt és betekintést adnom azon szervezetek közbeszerzéseiből, melyek a magyar közbeszerzések több mint 50%-át tudhatják magukénak. A téma feldolgozásával megválaszoltam azt a kérdést is, hogy lehet-e szabályszerűen lebonyolítani a közbeszerzést. Fontos hangsúlyoznunk a közbeszerzés jelentőségét mind az ajánlatkérők fejlődése, mind pedig mint a vállalkozók szempontjából. Jelentős és biztos piacról van szó, amit adatokkal is bizonyítottam, nagy lehetőség a vállalatok számára, ezért fontos ezzel a témával gazdasági szempontból is foglalkoznunk. Mint az esettanulmányból is látszik, a közbeszerzés elemi része az ajánlatkérő, esetünkben egy önkormányzati iskola fejlődésének, de összességében az ország fejlődésének is.

Ezen kívül arra a következtetésre jutottam, hogy a szabályok betartásával lehetséges szabályszerű és mégis eredményes közbeszerzést lefolytatni mindenféle utólagos fellebbezés és jogorvoslat, valamint korrupció nélkül.

Dolgozatom kutatásom első állomása, ismereteim első összefoglalása. A továbbiakban is szeretnék e kérdésekkel foglalkozni, kiemelten az önkormányzatok és az eu-s pályázatokból fakadó közbeszerzési kötelezettségekkel és eljárásokkal.

Irodalomjegyzék

1. Tátrai Tünde-Neményi Máté: Új trendek a közbeszerzésben. Budapesti Corvinus Egyetem, 2005
2. Juhász Ágnes: A közbeszerzés szabályozásának főbb változásai az új közbeszerzési törvény tükrében. Polgári szemle, 2012 február
3. Green Paper on modernisation of EU public procurement policy. Towards a more efficient uropean Procurement Market. European Commission. Brussels, 27.1.2011. COM(2011)15 final
4. EU public procurement legislation: Delivering Results. Summary of Evaluation Report. European Commission, Internal Market and Services. Together for new growth
5. Gyurcsik András: Innovatív közbeszerzés. MÜTF Szakdolgozat, 2012
6. Iván Nikolett. Elektronikus közbeszerzés. MÜTF Szakdolgozat, 2011
7. Európai Bizottság: Zöld Könyv az EU közbeszerzési politikájának modernizálásáról, egy hatékonyabb európai beszerzési piac felé, 2011
8. A közbeszerzés általános ismeretei-tankönyv a köztisztviselők továbbképzéséhez, Magyar Közigazgatási Intézet, 2006
9. Közbeszerzések Tanácsának a tájékoztatója a 2010. évi közbeszerzések alakulásáról
10. 2011. évi CVIII. Törvény a Közbeszerzésekről
11. <http://www.nfu.hu/>
12. <http://www.kozbeszerzes.hu/>
13. A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal 2010. évi éves statisztikai összefoglalása
14. Community markets and tenders c. tárgy ppt előadás anyagai
15. Az Oroszlányi Polgármesteri Hivaltól kapott anyagok:
 - Közbeszerzési szabályzat
 - Közbeszerzési terv
 - Ajánlattételi felhívás
 - Ajánlattevő által kötelezően csatolandó nyilatkozatok, igazolások táblázata
 - Az egyes eljárási cselekmények időpontjai táblázat
 - Felolvasólap minta

- Értékelési szempontok az eljáráshoz
- Szerződéstervezet
- Bírálati lap
- Előterjesztés a döntést végző munkacsoporthoz

16. Public procurement in Europa. Cost and effectiveness. A study on procurement regulation. Prepared for the EC, March, 2011. ECORYS Research and Consulting, London